

VEILEDER UTESERVERING SKIEN SENTRUM

Tittel:
SKIEN SENTRUM_PRINSIPP FOR UTESERVERING
Veileder

Forfattere:
Tone Telnes, Kristine Glenna Kragset

Dato:
07.11.17

Oppdragsgiver:
Skien kommune

Kontaktpersoner:
Håvard Nymoen, Marja Skotheim Folde

Prosjektoppsummering:

Prosjekttema:
- Analyse Skien sentrum
- Inspirasjon byliv
- Byromssoner
- Løsningsprinsipper

Framsidedeillustrasjon:
fra kafeen Sitt Ned, Skien

Prosjektleder:
Tone Telnes

Dato:

Kommentarer:

Produsert av:

Feste Grenland AS
PB 120, 3901 Porsgrunn
Besøksadr. Tordenskjoldsgt. 6
Tlf: + (47) 35 93 02 10

www.feste.no
grenland@feste.no

INNHold

innledning	5
- problemstillinger	5
inspirasjon byliv	6
analyser	8
- solstudie	8
- helning	12
- bykvaliteter	14
prinsipp for	16
- sonekart	16
sone A	18
sone B	22
sone C	26
sone D	30
matrise	34

INNLEDNING

Skien sentrum

Uteserveringene i Skien sentrum skal berike og aktivisere byen. Aktivitet og kvalitet er viktige elementer i bylivet som trengs i alle bysentrum. Veilederen skal gi eksempler på og inspirere til god utforming av byens uteserveringer. Utformingen skal ta hensyn til bykarakter, ulike byrom, soner og kvaliteter, og synliggjøre hvordan ulike områder eller soner med fordel kan behandles ulikt. Enkelte løsninger for uteserveringene egner seg best i forbindelse med fortau, andre i bakgårder og noen ved torget.

Problemstillinger

Avretting er aktuelt der gategulvet er veldig skrått, slik at det blir problemer med møbleringen. Avrettingen må imidlertid vurderes opp mot helhet og sammenheng i gategulvet. Der det gis åpning for at avretting kan skje, må løsningene skreddersys og tilpasses på stedet.

Avgrensing knytter seg først og fremst til utestedene som serverer alkohol. Alkoholoven krever at området det serveres alkohol innenfor er tydelig avgrenset. Politiet har som oppgave å se til at driverne av uteserveringer har kontroll med alkoholservingen. Dette fører til et behov for avgrensing. I noen tilfeller vakthold i tillegg.

Vindskjerming kan være aktuelt i kombinasjon med avgrensing på de stedene som ligger åpent til i gjennomgående gater der vinden kan bli forsterket i vindtunneller. Der skjerming av uteserveringer kommer i konflikt med byromskvaliteter, er pleddet et godt og enkelt alternativ for uteserveringer på litt kaldere dager, istedetfor varmelamper og levegger.

Solskjerming er aktuelt på varme sommerdager midt i byen, mens det vår og høst er ønskelig med soleksponering. Derfor må tiltak knyttet til solskjerming være transparente eller mulige å fjerne.

Vegetasjonsbruk er positivt for å skape frodighet og for å myke opp gater og urbane byrom. Men det er viktig at det velges type beplantning som er tilpasset stedet og funksjonen den skal ha, og at den kan vedlikeholdes på riktig måte.

Møblering må velges bevisst ift estetikk, materialer og funksjon og med utgangspunkt i hvilken sone av sentrum man befinner seg innenfor.

I gågata må det være minimum fire meter fri **kjørebredde** for kjøretøy slik at utrykningskjøretøy og varelevering får tilgang.

Uteserveringene må også være **universelt utformet** slik at samtlige kan benytte seg av tilbudet. Dette innebærer blant annet god plass mellom sittegruppertil rullestolbrukere, og en trinnfri overgang i bygulvet.

Bykvaliteter

Det er et overordnet mål å gjøre Skien sentrum livligere, åpnere og grønnere.

Vi kjenner de livlige byrommene, i f.eks. Oslo, Paris, eller andre storbyer. Disse rommene har liv langs fasadene, plasser og torg som gir stedsidentitet, steder man viser frem til gjester, steder lokalbefolkningen selv går til for å møtes eller nyte bylivet.

Byrommene er offentlige rom med offentlige gulv. Samtidig som utestedene ønsker å avgrense og skjerme sine uteserveringer, er det et mål for byen som helhet at den blir åpnere. Utestedene er viktige bidrag i å gi liv til byen. Det må gjøres på en slik måte at byrommenes kvaliteter beholdes og underbygges. Byen skal være åpen og inkluderende.

Møbleringen må ikke stenge for eller skjemme viktige bykvaliteter, som f.eks. siktlinjer og viktige sammenhenger i byrom eller i bygulv. På uteserveringene er det viktig å føle seg som del av et byrom.

Analyser

I analysene ser vi på relevante kvaliteter i sentrumsområdene. En solstudie, et helningskart og et kart over bykvaliteter i sentrum legges til grunn for de prinsippene som belyses i denne veilederen.

Prinsipp

Skien sentrum deles inn i 3 ulike soner, i tillegg kommer bakgårdene. De ulike sonene kan med fordel behandles på ulike måter både mht avretting, avgrensing, vindskjerming, solskjerming, vegetasjonsbruk og møblering

Veilederen oppsummerer med en matrise hvor de ulike sonene og problemstillingene krysses.

SØKNADSBEHANDLING

For å kunne drive uteservering må det søkes om både sjenkebevilling og utforming av serveringsområdet utendørs. Byggesaksenheten behandler søknaden om utformingen av uteserveringen.

Søknad om skjenketillatelse må sendes skjenkemyndigheten

Søknad om utforming av uteserveringen sendes byggesaksenheten og skal inneholde:

- Redegjørelse som beskriver tiltaket og hvordan problemstillingene (neste side) er løst
- Plan i målestokk 1:20/1:50
- Snitt i målestokk 1:10/1:20
- Situasjonsplan 1:100, målsatt

Gjennom byggesaksbehandlingen vil også evt behov for leie av kommunalt areal bli avklart.

INSPIRASJON

1

2

3

4

5

1: Fuglen, Oslo
Aktiv fasade. Integret tre-benk og bord, løse stoler.

2: Piazza Bra, Verona, Italia
Levende byrom, aktiv sone langs fasader, fleksibelt.

3: Parkteatret, Oslo
Åpen uteservering i byggenes forarealer, avgrenset kun i sidene.

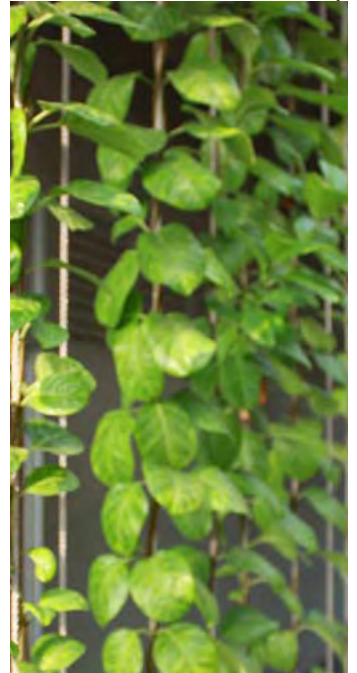
4: Bryant Park, New York
Grønt og livlig byrom med serveringer i det grønne.

5: Christo, Running fence 1972
Inspirerende avgrensning og skjerming

6

7

8

9

10

11

12

6: Struktur
Struktur som danner et eget rom. Den kan dekkes mer eller mindre, og slik både avgrense og skjerme et område.

7: Klatreplanter på wire
Prinsipp for å innføre grønt i byrommene.

8: Hekk, Frogner Oslo
Hekkene skaper grønne rom, tydelige avgrensinger og skjermer til en viss grad mot vind.

9: Bøkehekk
Bøkehekken har løv hele året. Hekken er et godt romdannende element.

10: Klatreplantekasse
Deler av, avgrenser, samtidig som den er grønn.

11: Pledd, Kviteid
Pledd kan varme gjester på ute-serveringer på en enkel måte, uten behov for særlig skjerming.

12: Grønn vegg
Grønne vegger kan heve kvaliteten på et byrom og skape et hyggelig sted for opphold.

ANALYSER

SOLSTUDIE

Solstudien viser hvordan ulike områder i Skien sentrum har ulike solforhold. Dette kan være nyttig å ha oversikt over mht hvilke steder det er særlig attraktivt å etablere uteserveringer, samt hvor ulike typer serveringssteder ideelt sett burde etableres i sentrum.

Av studien kan vi se at mange områder har gode solforhold morgen og dagtid, men ligger i skyggen på ettermiddag/kveld. Noen steder har sol både på dagtid og kveld.

Handelstorget har hovedsakelig sol på morgen og dagen, den nordre delen av torget har også sol utover ettermiddagen.

Landmannstorget har sol både morgen, dag og kveld store deler av året.

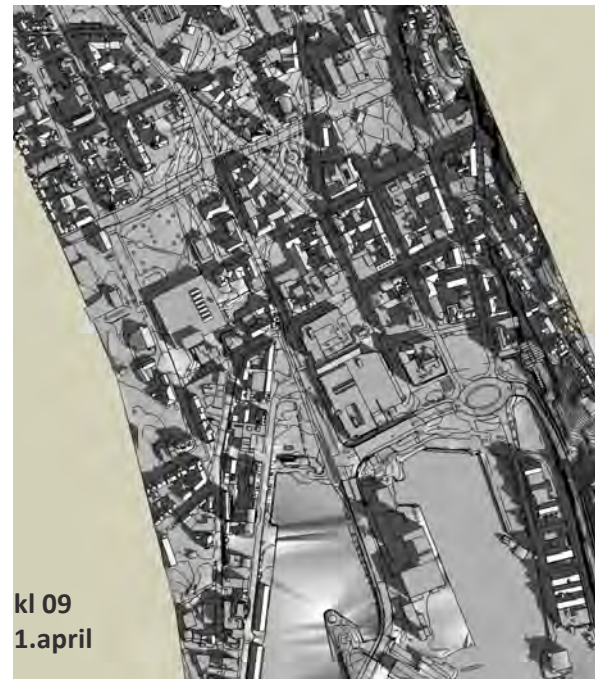
Også **Ibsenparken** er solrik på sommeren, men store deler av parken kommer i skyggen på ettermiddagen både vår og høst fordi terrenget skråner mot sør og øst. Unntaket er hjørnet Kverndalsgata/Hesselberggate, her er det sol også utover ettermiddagen både vår, sommer og høst.

Selve **parken ved Ibsenhuset** er svært solrik hele året.

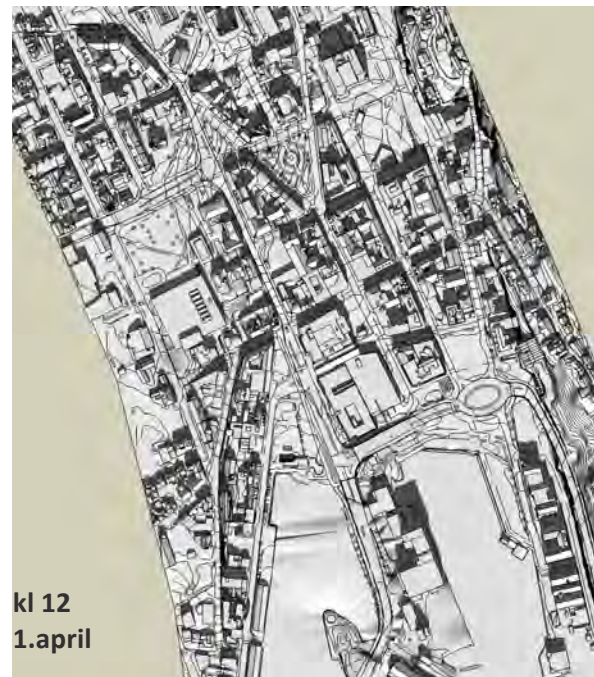
Uteserveringene på **Langbryggene** ligger i skyggen på morgenen, men får sol rundt kl 12 og har sol utover kvelden. Bryggekanten har sol fra morgen til kveld, med unntak av den tiden Mølla kaster skygge på ettermiddagen vår, høst og vinter.

Hjellen er østvendt og har sol morgen og dagtid, men ikke kveld. Strøm har sol morgen, dag og kveld på sommeren. Parkeringsplassen bak Strøm er mest solrik, og har sol både morgen, dag og kveld vår, sommer og høst.

Vi ser også **gatene** har ulike solkvaliteter. Telemarksgata er forholdsvis solrik, det samme er Hesselberggata. Henrik Ibsensgate har noe sol på morgenen, og mye på dagtid. Skistredet kommer ofte i skyggen. Kverndalsgata har sol morgen og dagtid. Slik vil også Kverndalen ligge i skyggen på ettermiddagen, fordi terrenget er høyere i vest.

kl 09
1.april

kl 12
1.april

kl 17
1.april

kl 09
23. juni

kl 09
1.september

kl 12
23. juni

kl 12
1.september

kl 17
23. juni

kl 17
1.september

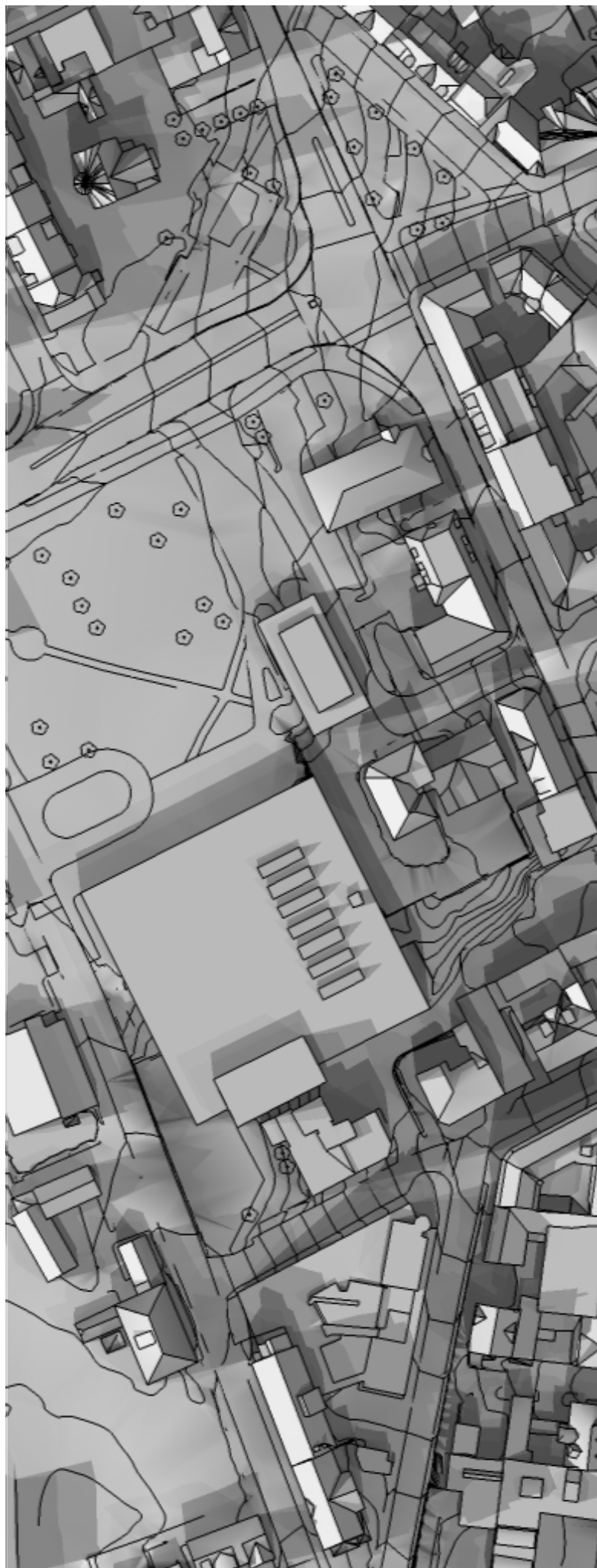
Til høyre overlapper solstudiene kl 9, 12 og 17 på datoene 1. april, 23. juni og 1. september hverandre.

Det blir synlig hvordan enkelte byrom er mørkere enn andre. Områdene som er lysest i bildet til høyre har mest lys samlet over året, mens områdene som er mørkere har oftere skygge.

Interessante områder med særlig mye sol er Rådhusplassen, området øst for Arkaden, den nordlige delen av Handelstorget, nordøst på Landmannstorget og den nordlige delen av Ibsenparken.

I tillegg ser vi at **det nordvestlige hjørnet** av flere kvartaler i sentrum får mer sol enn øvrige gaterom.

Denne kunnskapen kan være nyttig ved etablering av steder som ønsker seg uteservering, slik at ønsker og muligheter stemmer overens.

HELNING

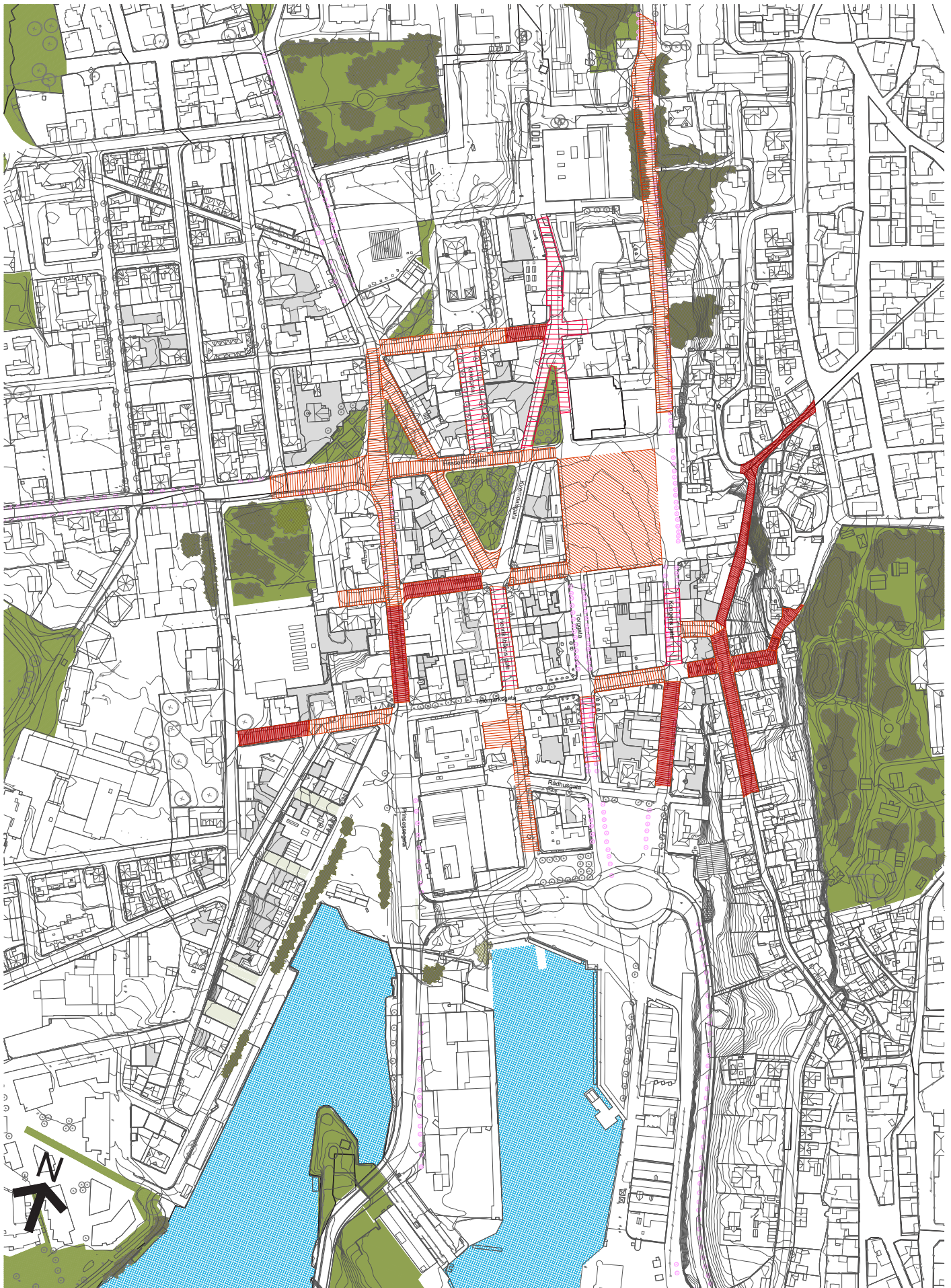
Skien sentrum har en karakteristisk form og ligger i skrånende terreng. Terrenget heller ned mot de sørlige delen av sentrum, mot Hjellevannet og mot Skienselva.

Dette medfører at bygulvet veldig mange steder i byen heller i ulik grad. Kartet på neste side viser helningsgrad for sentrale gater i Skien.

Fall på 2-3 grader tilsvarer en stigning slakere enn 1:20.

Fall på 3-6 tilsvarer en stigning mellom 1:10 og 1:20.

Fall på over 6 grader er bratt.

SYMBOLER

- Fall 2-3 grader (mindre enn 1:20)
- Fall 3-6 grader (mellom 1:20 og 1:10)
- Fall > 6 grader

1: 4000 (A4)

BYKVALITETER

Kartet på neste side peker på kvaliteter som kjennetegner og beriker Skien sentrum.

Bakgårdene som er utformet som del av byromsprosjektet **Mosaikk**, viser hvor stort potensiale byens bakgårder har. Bakgårdene er en kvalitet som kommer av at sentrum er bygget i en kvartalstruktur.

Viktige byrom i Skien inkluderer Handelstorget, Ibsenparken, Dizzie Tunes-plass, Rådhusplassen, trelunden foran Kaffehuset og parken på Langbryggene.

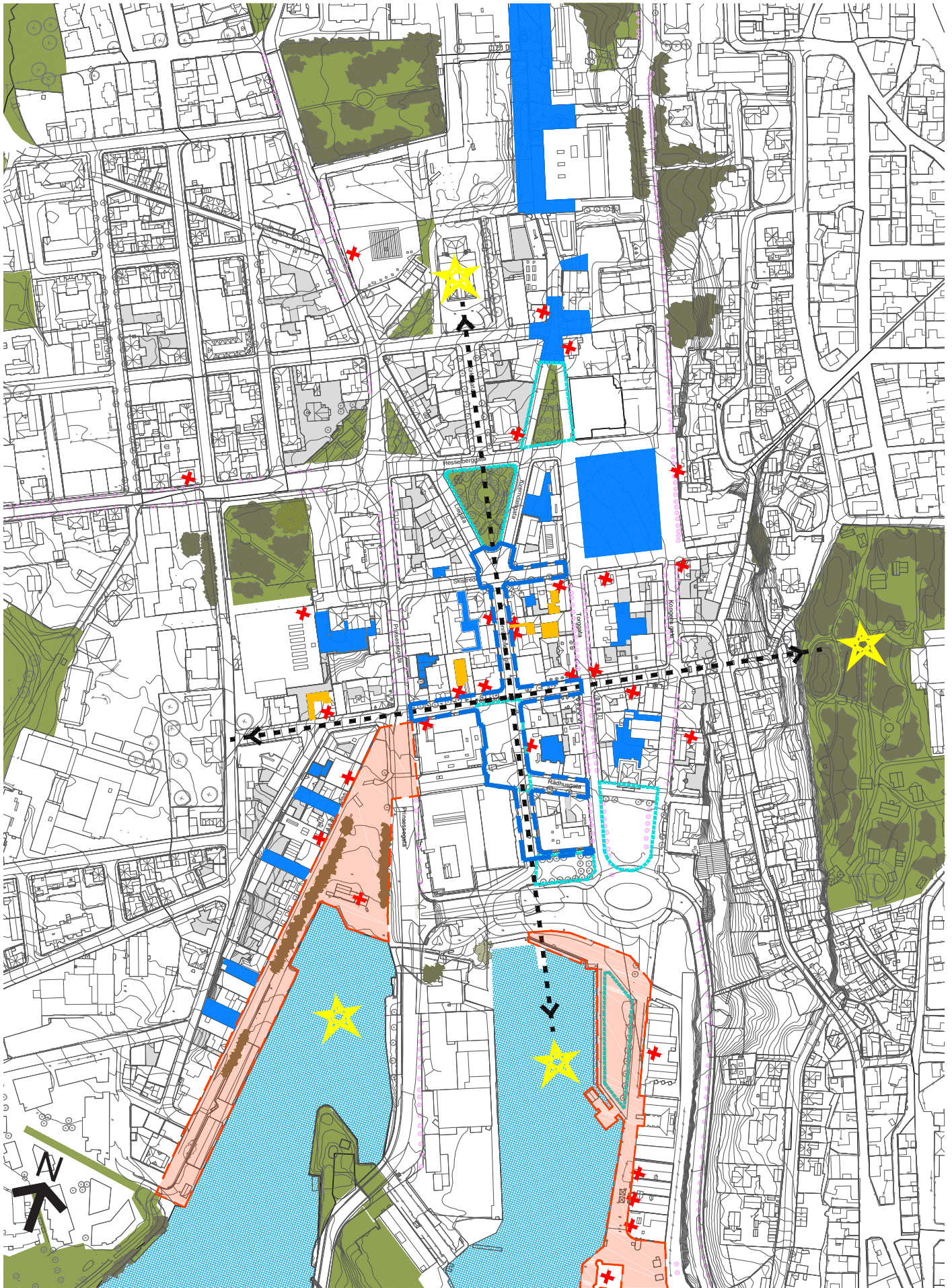
Bygulvet i gågata og på Handelstorget er et skreddersydd gulv av høy kvalitet med gode, holdbare materialer.

Kartet peker også på **byrom med potensiale** for å utvikles til gode oppholdssteder og rammer for bylivet, rom som kan videreutvikles til parker, uteserveringer, bakgårdsprosjekter eller annet.

Siktlinjen til/fra Bryggevannet og Skien kirke er viktig og kjennetegner byen. Også den tverrgående, historiske akse og siktlinjen mellom Prestegården og Brekkeparken er viktig.

Landemerker i Skien sentrum er Skien kirke, Brekkeparken, Hjellevannet og Bryggevannet (Skienselva).

I kartet er også **eksisterende serveringssteder** markert. Disse er med på å skape byliv.

SYMBOLER

- Mosaikk
- Potensielle byrom
- + Eksisterende serveringssteder
- Viktige byrom
- Siktlinje
- ★ Landemerke
- Bygulv

1: 4000 (A4)

PRINSIPP

SONEKART

Skien sentrum har en rekke byrom med ulike kvaliteter og som derfor bør behandles på ulike måter. Området rundt Handelstorvet består av gågater med granittgulv. Flere av byens viktige landemerker ses fra dette området, særlig viktig er siktlinjen mellom Skien kirke og Bryggevannet. Dette er derfor det området i Skien sentrum hvor prinsippene for uteserveringer bør håndheves strengest.

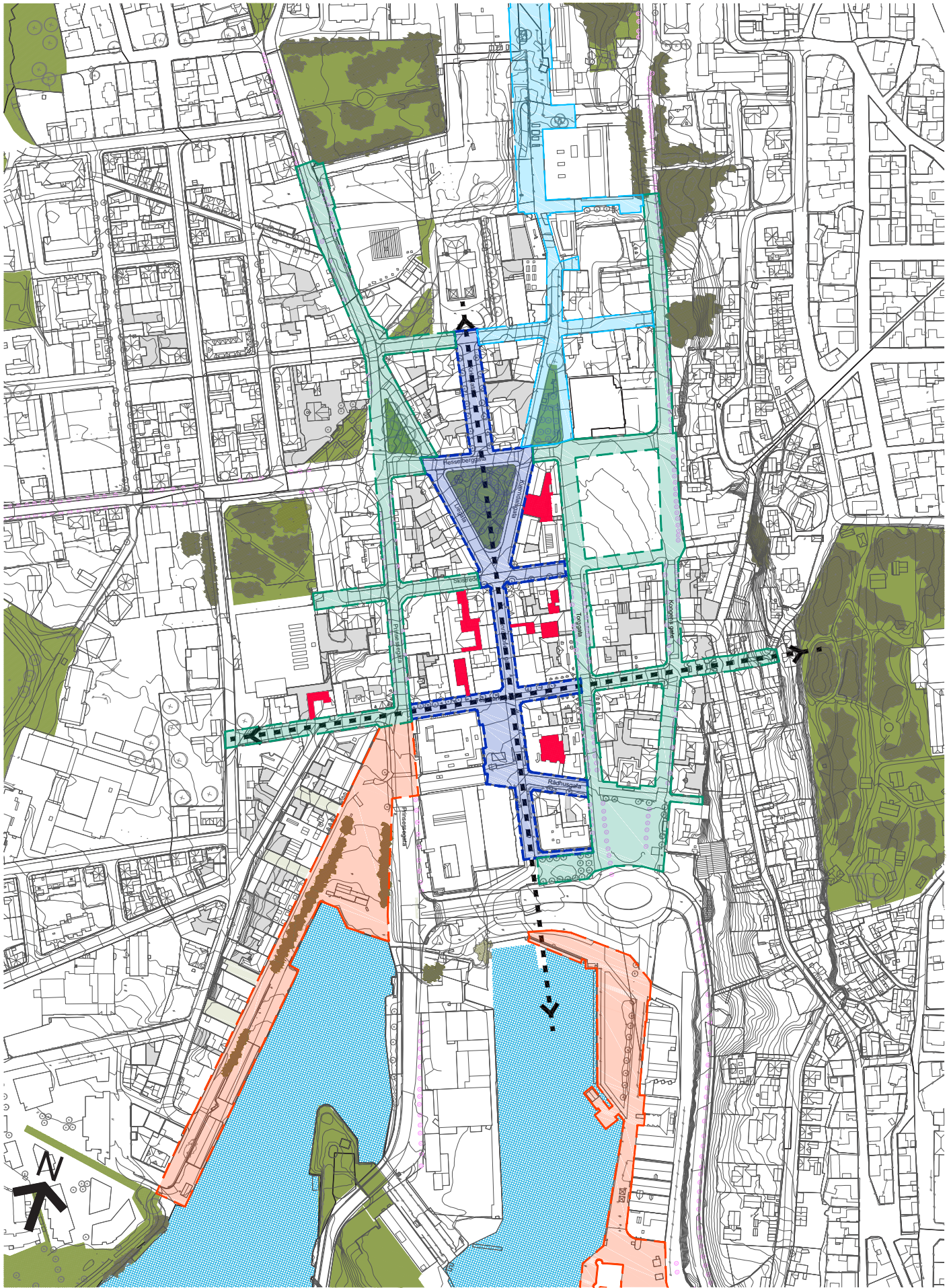
Basert på byrommenes kvaliteter deles Skien sentrum inn i ulike soner. Siktlinjene på langs og tvers av bysentrum er viktige å holde åpne i alle disse sonene.

Sone A inkluderer Handelstorget, gågata, Ibsenparken og aksene mellom Skien kirke og Bryggevannet. Denne sonen er byens viktigste historiske område, og særlig viktig for byens karakter. Kvalitet i bygulv og utforming skal være høy og tiltak for uteserveringer skal underordnes helheten knyttet til bykvalitetene.

Sone B inkluderer de byrommene og gatene som rammer inn bykjernen (Sone A). Dette er sentrale byrom som skal ha god kvalitet, men der nye tiltak enklere kan tilpasses i bybildet.

Sone C inkluderer andre, tilgrensende gågater. Dette er områder hvor det er ønskelig med økt aktivitet og der bykvalitetene er under utvikling, utformingen kan derfor være friere.

Sone D inkluderer områdene ned mot de to vannspeilene i Skien sentrum, Hjellevannet og Bryggevannet. Disse områdene har et stort potensiale som områder for urbane aktiviteter, slik som promenadestrøk og uteserveringer.

SYMBOLER

	Sone A	Handelstorget, gågata, Ibsenparken		Sone D	Promenadestrøk
	Sone B	Byrom og -gater			Bakgårder
	Sone C	Andre gågater			Viktige siktelinjer

1: 4000 (A4)

SONE A HANDELSTORGET, GÅGATA, IBSENPARKEN

Sone A inkluderer områder som i stor grad kjennetegner Skien sentrum. Her inngår Handelstorget, gågata og området rundt Ibsenparken. Disse byrommene er særlig viktige for byen. Flere av byens viktige landemerker kan ses fra dette området, særlig viktig er siktlinjen mellom Skien kirke og Bryggevannet. Dette er derfor det området i Skien sentrum hvor prinsippene for uteservering bør håndheves strengest. I denne sonen er det ønskelig med den høyeste kvaliteten på byrommene.

Store deler av området har et påkostet bygulv med høy materialkvalitet. Bygulvet er viktig for byen og gågateområdet, og bør ivaretas som sammenhengende og helhetlig. Dette taler for at man skal være varsom ved en eventuell avretting av gulvet. Dette bør i så fall skje på en måte slik at det forholder seg til bygningenes fasader og føyer seg inn som en del av allerede eksisterende gulv. Skreddersydde trinn og ramper er alt lagt inn mange steder her. Nye avrettinger må utføres på samme måte.

Avretting av bygulvet anbefales ikke ved en helning under 3 grader (1:20). Eventuell avretting bør utformes slik hovedutformingen av Handelstorget er utført. Det bør derfor etableres varige løsninger inn mot fasader, gjerne nivåer og trinn av granitt, i kombinasjon med gatestein for å få til best mulig tilpassing mot sprang i veggliv og kanter. De avrettede og flatere områdene på selve torget vil også, utnyttet på riktig måte, kunne benyttes som gode uteserveringer for flere av serveringsstedene rundt torget.

Det anbefales at **avgrensingene** er så åpne som mulig, for at byen skal oppleves som et åpent og inkluderende byrom, samt at siktlinjer og gangakser holdes åpne. En rekke bakgårder ligger inntil sone A. Disse kan med fordel tas i bruk i større grad. I bakgårdene er behovet for avgrensing og vindskjerming minimalt og friheten mht utforming større. Utstedene bør oppfordres til å ta i bruk bakgårdene!

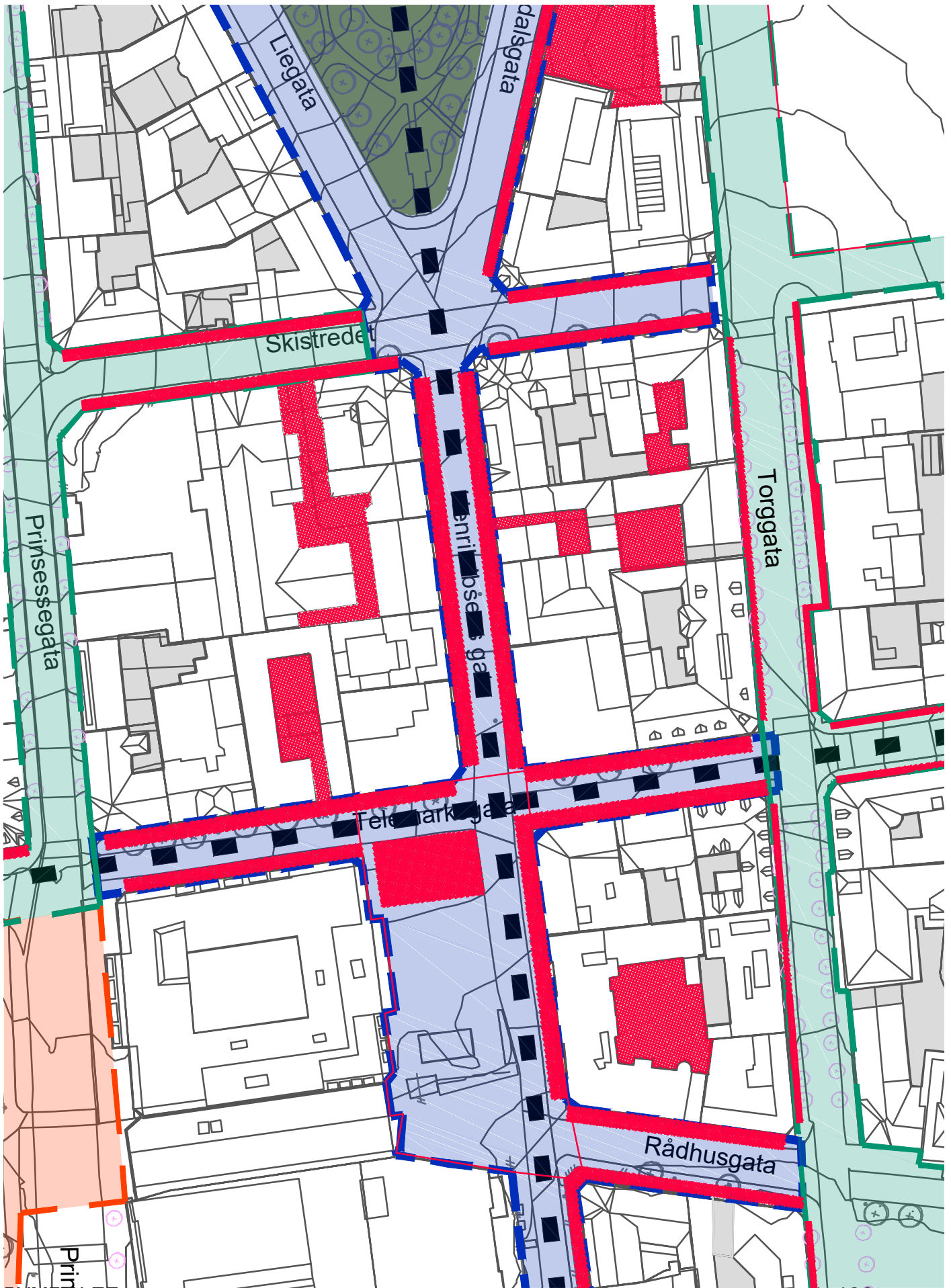
Vindskjerming i sone A bør være enklest mulig og ikke være til hinder verken for siktlinjer eller opplevelsen av romlige sammenhenger. Bruk av pledd eller andre enkle

løsninger anbefales. Andre løsninger må det søkes spesielt om.

Solskjerming i sone A må ikke forstyrre sentrale siktlinjer eller oppleves som støyende i byrommet. Solskjerming tilknyttet fasade anbefales, parasoller bør ikke benyttes.

Etableringen av **vegetasjon** i forbindelse med fasader og inngangsparti hever kvaliteten på byrommet og gjør uteserveringene hyggeligere. Dette anbefales. Øvrig beplantning (f.eks. krukker) bør stå i forbindelse med møblering, på bord (små) eller ved innganger (store).

Byrommene er våre felles uterom, og de bør oppleves inkluderende og helhetlige. **Møblering** i denne sonen bør være løse møbler som kan fjernes helt når uteserveringene ikke er i bruk. Disse kan med fordel kombineres med en plassbygd benk langs fasade. Videre må møbleringen forholde seg til definerte møbleringssoner og ikke forstyrre ganglinjer og fremkommelighet for utrykningskjøretøy og varelevering. De sentrale gatene i sone A har bredde på ca 12,5m. Av denne bredden kan maks 3,5m fra hver fasade disponeres til uteserveringer og møbleringssoner. Hensyn til universell utforming, tilgang til innganger for naboer, tilgang til kumlokk, siktlinjer og opplevelsen av sammenheng i byrom og gater skal ivaretas.

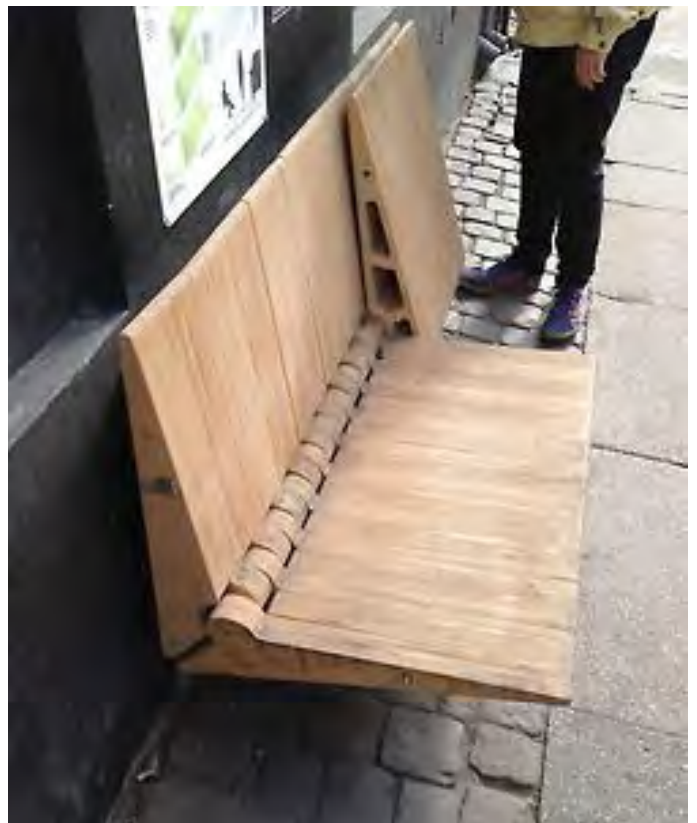
SYMBOLER

- Sone A Handelstorget, gågata, Ibsenparken
- Sone B Byrom og -gater
- Sone C Andre gågater

- Sone D Promenadestøk
- Bakgårder
- Viktige siktlinjer

- Møbleringssoner

1:1000 (A4)

SONE B BYROM- OG GATER

Sone B inkluderer de byrommene og gatene som rammer inn bykjernen (sone A). Her er det også viktig at det er god kvalitet på byrommene.

Avretting av bygulvet anbefales ikke ved en helning under 3 grader (1:20). Avretting bør utformes som nivåer med kanter og trinn i materialer som tilhører byrommet, evt som et enkelt tregulv, i ubehandlet treverk.

Det anbefales at **avgrensingene** er så åpne som mulig også i sone B. Om avgrensing er nødvendig pga alkoholservering, anbefales enkle rekkverk (gjerne i smijern eller tilsvarende eksisterende rekkverk på Handelstorget), bruk av levegger (enten i form av vegger maks 100cm høy eller plantekasser) på viktige steder der hvor avgrensningen må tydeliggjøres. Evt. kan avgrensningen være en enkel stålkonstruksjon i kombinasjon med transparente materialer, eksempler på dette kan ses på Langbryggene. Denne avgrensningen vil også skjerme mot vind.

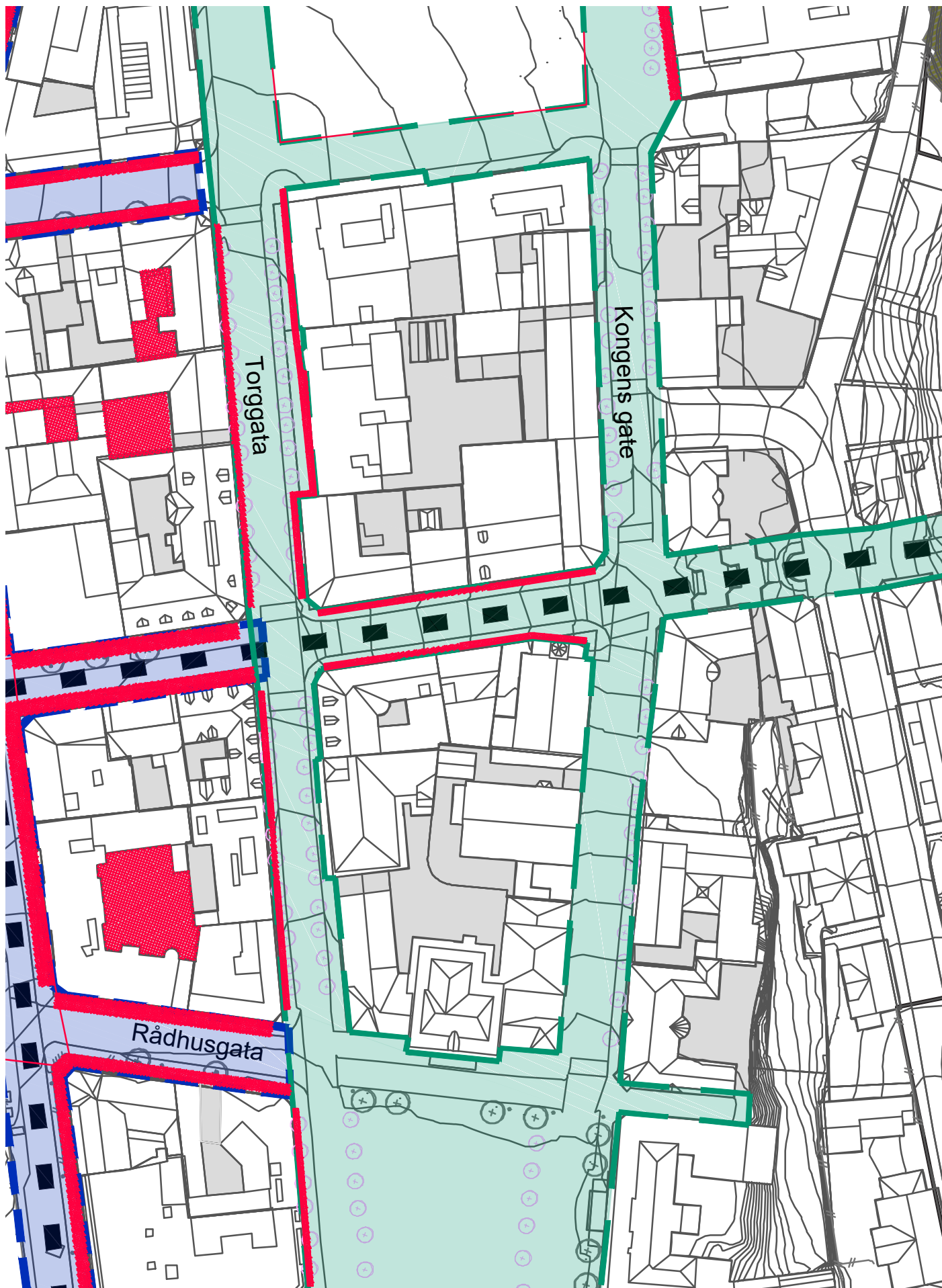
Vindskjerming i sone B bør være enklest mulig. Evt. kan vindskjermingen kombineres med avgrensingene - enten ved å plassere enkeltvegger/plantekasser på riktige steder, eller som en transparent inngjerding. Pledd er en enklere løsning.

Solskjerming bør tilknyttes fasade. Parasoller kan også tillates så lenge de ikke forstyrrer sentrale siktlinjer eller oppleves forstyrende i byrommet.

Etableringen av **vegetasjon** i forbindelse med fasader og inngangsparti kan heve kvaliteten på byrommene og gjøre uteserveringene hyggeligere. Dette anbefales. Også plantekasser (makshøyde på selve kassen 50cm), kan tillates i denne sonen. Plantekassene kan sammen med vegetasjonen og en riktig plassering fungere både som en avgrensing og vindskjerming.

Møblering i sone B bør være løse møbler. Disse kan med fordel kombineres med en plassbygd benk langs fasade, eller med enkeltvegger i avgrensingen av møbleringssonen. Videre må møbleringen forholde seg til definerte møbleringssoner og ikke forstyrre ganglinjer. Hensyn

til fremkommelighet for utrykningskjøretøy og varelevering, universell utforming, tilgang til innganger for naboer, tilgang til kumlokk, siktlinjer og opplevelsen av sammenheng i byrom og gater skal ivaretas.

SYMBOLER

- Sone A Handelstorget, gågata, Ibsenparken
- Sone B Byrom og -gater
- Sone C Andre gågater

- Sone D Promenadestøk
- Bakgårder
- Viktige siktlinjer

- Møbleringssoner

1:1000 (A4)

SONE C ANDRE GÅGATER

Sone C inkluderer andre, tilgrensende gågater. Her er det ønskelig å få til økt aktivitet.

Avretting kan tillates, men må søkes om.

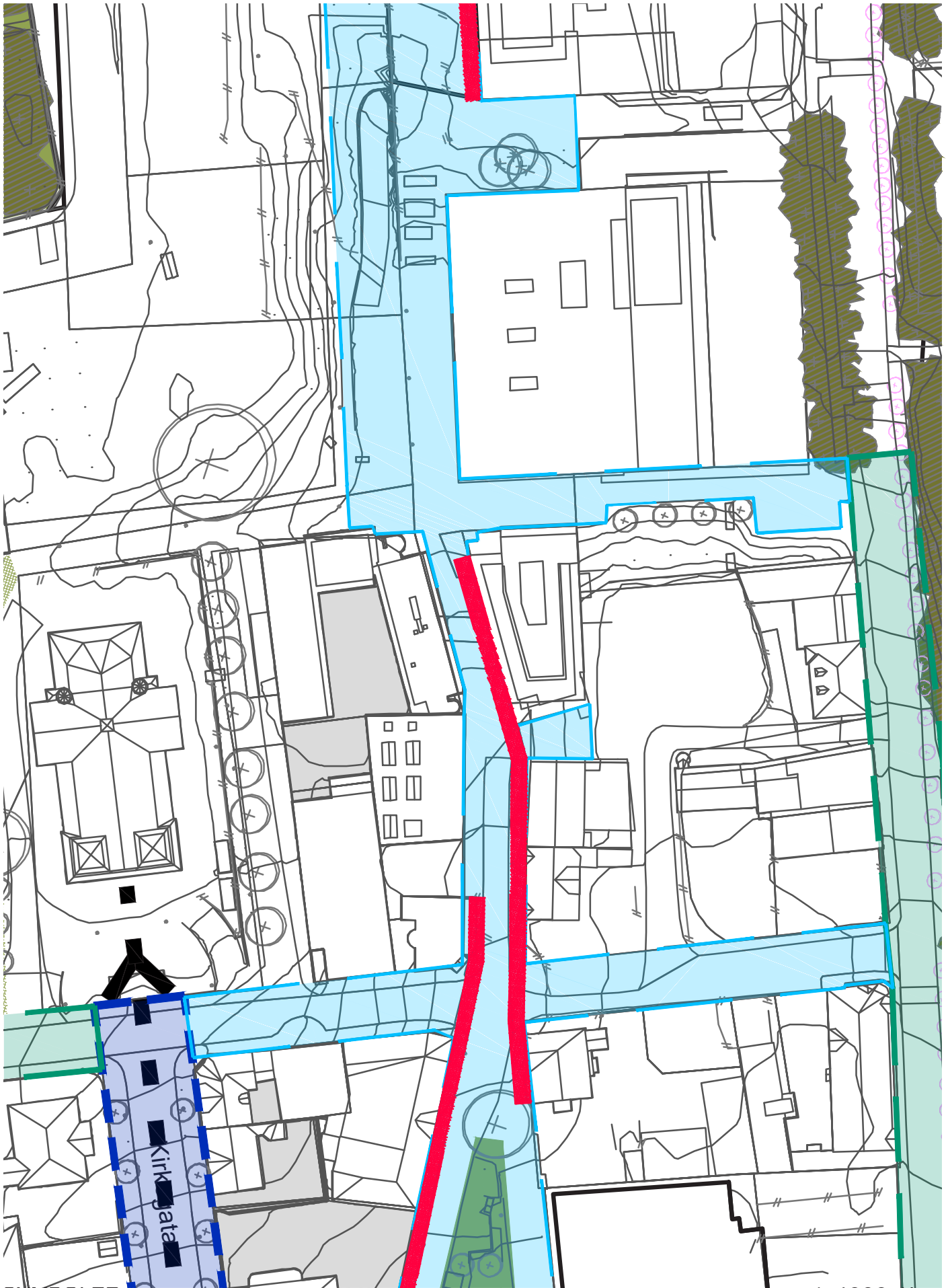
Avgrensinger er ok i denne sonen. Anbefalte løsninger er åpne rekkverk, levegger, transparent inngjerding eller tette vegger med en maks høyde på 100 cm. Disse veggene bør bygges i tre (se benken på Handelstorget) og kan kombineres med en bygget benkløsning. Det tillates at avgrensingene også kan gjerde inn uteserveringen.

Vindskjerming i sone C tillates. Levegger, uttrekkbare vindskjermer, transparent inngjerding eller tette vegger (maks høyde 100cm) kan vurderes.

Solskjerming bør tilknyttes fasader, parasoller tillates også. Evt. takoverbygg eller større konstruksjoner må det søkes om.

Etableringen av **vegetasjon** i forbindelse med fasader og inngangsparti anbefales. Plantekasser (maks høyde på kassen 50cm) tillates. I sone C er det tillat å etablere hekker. Disse vil både tilføre grønt, være avgrensende og skjerme mot vind.

Møblering kan i større grad variere i sone C. Plassbygd benk langs fasade kan kombineres med løse møbler, plassbygd benk som del av skjerming/avgrensing kan kombineres med løse møbler. Her kan evt. faste møbler tillates, og møbleringen kan være innegjerdet. Hensyn til fremkommelighet for utrykningskjøretøy og varelevering, universell utforming, tilgang til innganger for naboer, tilgang til kumlokk, siktlinjer og opplevelsen av sammenheng og karakter i byrom og gater skal likevel ivaretas.

SYMBOLER

- Sone A Handelstorget, gågata, Ibsenparken
- Sone B Byrom og -gater
- Sone C Andre gågater

- Sone D Promenadestøk
- Bakgårder
- Viktige siktlinjer

- Møbleringssoner

1:1000 (A4)

SONE D PROMENADE STRØK

Sone D inkluderer områdene ved de to vannspeilene i Skien sentrum, Hjellevannet og Bryggevannet. Disse områdene har et stort potensiale som områder for urbane aktiviteter som f.eks. uteserveringer.

Avretting kan tillates, men må søkes om.

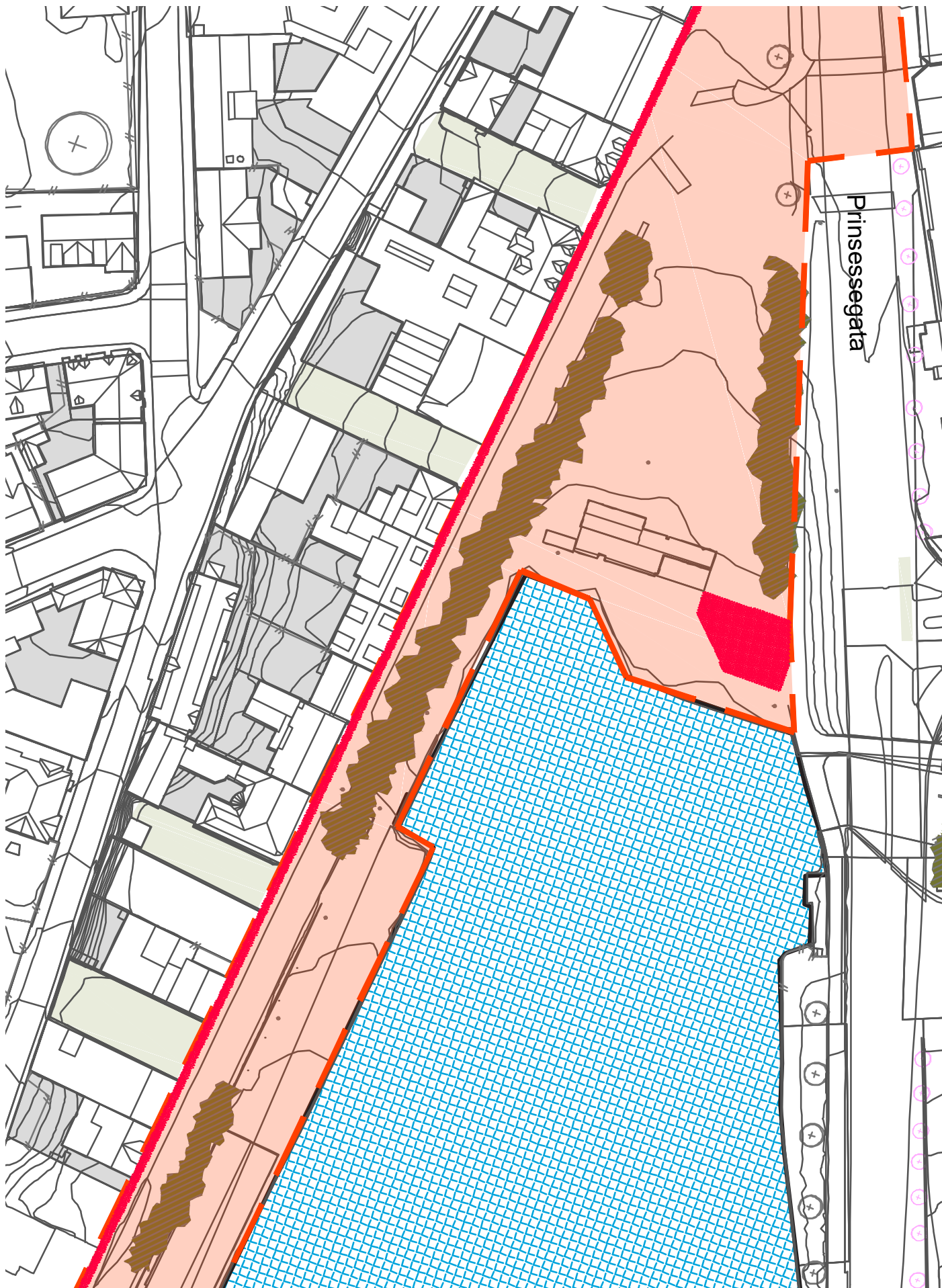
Avgrensinger er ok i denne sonen. Anbefalte løsninger er åpne rekkverk, levegger eller transparent inngjerding med makshøyde på 100 cm.

Vindskjerming i sone D tillates. Levegger, uttrekkbare vindskjermer, transparent inngjerding eller tette vegger (maks høyde 100cm) kan vurderes.

Solskjerming bør tilknyttes fasader, parasoller tillates også.

Etableringen av **vegetasjon** i forbindelse med fasader og inngangsparti anbefales. Plantekasser (makshøyde på kassen 50cm) tillates. I sone D er det tillatt å etablere hekker. Disse vil både tilføre grønt, være avgrensende og skjerme mot vind.

Møblering kan variere noe i sone D. Plassbygd benk langs fasade kan kombineres med løse møbler. Her kan evt. faste møbler tillates, og møbleringen kan være innegjerdet. Hensyn til fremkommelighet for utrykningskjøretøy og varelevering, universell utforming, tilgang til innganger for naboer, tilgang til kumlokk, siktlinjer og opplevelsen av sammenheng og karakter i byrom og gater skal likevel ivaretas.

SYMBOLER

- Sone A Handelstorget, gågata, Ibsenparken
- Sone B Byrom og -gater
- Sone C Andre gågater

- Sone D Promenadestr ok
- Bakgårder
- Viktige siktlinjer

Møbler

1:1000 (A4)

MATRISE

	SONE A	SONE B
Avretting	<ul style="list-style-type: none"> – Kan tillates ved helning på mer enn 1:20, avhengig av utforming. – Må søkes om og bygges skreddersydd. Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser. – Løsning skal bevare bygulvet og helheten i byrommet 	<ul style="list-style-type: none"> – Kan tillates ved helning på mer enn 1:20, avhengig av utforming. – Må søkes om. – Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser.. – Anbefaler nivåer og kanter i materialer som tilhører byrommet, evt. enkel treplattung
Avgrensing	<ul style="list-style-type: none"> – Ved alkoholserving må uteserveringen tydelig avgrenses. – Må søkes om og bygges skreddersydd. Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser. – Anbefaler åpne, flyttbare løsninger (som tau) eller enkle rekkverk. – Servering skal også forholde seg til at den er en del av byrommet. Se på muligheter for bruk av bakgårder 	<ul style="list-style-type: none"> – Må evt søkes om og bygges skreddersydd. Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser. – Enkle rekkverk, transparent inngjerding kan vurderes som del av helhetlig løsning
Vindskjerming	<ul style="list-style-type: none"> – Må søkes om og bygges skreddersydd. Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt. konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser. Tiltak anbefales knyttet til fasade. Pledd er et godt og enkelt alternativ. 	<ul style="list-style-type: none"> – Må søkes om og bygges skreddersydd. Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt. konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser. Tiltak anbefales knyttet til fasade. Pledd er et godt og enkelt alternativ.
Solskjerming	<ul style="list-style-type: none"> – Må søkes om og bygges skreddersydd. Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt. konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser. – Skal ikke forstyrre sentrale siktlinjer. Anbefales å tilknyttes fasade 	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefaler å tilknytte fasade, eventuelt mindre parasoller – Produktreklame tillates ikke
Vegetasjon	<ul style="list-style-type: none"> – I forbindelse med fasader, som klatreplanter, eller øvrig beplantning på f.eks. bord eller ved inngang. 	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefales i forbindelse med fasader, f.eks. klatreplanter. Evt plantekasser med maks kassehøyde på 50 cm, som også kan avgrense og skjerme for vind.
Møblering	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefaler bruk av tilgjengelige flater, med benk langs fasade og tilhørende løse møbler. – Generelt løse møbler pga tilpasningsmuligheter. 	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefaler en løsning med benk langs fasade og løse møbler, benk i kombinasjon med avgrensing, eller generelt løse møbler.

	SONE C	SONE D (promenadestrøk, mot vann)
Avretting	<ul style="list-style-type: none"> – Kan tillates, men må søkes om. – Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt konflikter 	<ul style="list-style-type: none"> – Kan tillates, men må søkes om. – Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt konflikter
Avgrensing	<ul style="list-style-type: none"> – Inngjerding ok. – Anbefaler en løsning med rekkverk, transparent inngjerding med maks høyde på 100 cm. – Kan bygges i tre, evt i kombinasjon med benk. 	<ul style="list-style-type: none"> – Inngjerding ok. – Anbefaler en løsning med rekkverk, enkeltvegger på riktige steder, transparent inngjerding, eller tette vegger med maks høyde på 100cm. – Bør bygges i tre og kan kombineres med benk.
Vindskjerming	<ul style="list-style-type: none"> – Må søkes om og bygges skreddersydd. Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt. konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser. Tiltak anbefales knyttet til fasade. Pledd er et godt og enkelt alternativ. 	<ul style="list-style-type: none"> – Må søkes om og bygges skreddersydd. Krav om målsatt tegning som viser plassering og innpassing for å avdekke evt. konflikter, samt snittegning i gater/byrom ved siktakser. Tiltak anbefales knyttet til fasade. Pledd er et godt og enkelt alternativ.
Solskjerming	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefaler å tilknytte fasade, eventuelt mindre parasoller – Produktreklame tillates ikke 	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefaler å tilknytte fasade, eventuelt mindre parasoller – Produktreklame tillates ikke
Vegetasjon	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefales i forbindelse med fasader, f.eks. klatreplanter. Evt plantekasser med maks kassehøyde på 50 cm, som også kan avgrense og skjerme for vind. – Hekk er også mulig. 	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefales i forbindelse med fasader, f.eks. klatreplanter. Evt plantekasser med maks kassehøyde på 50 cm, som også kan avgrense og skjerme for vind. – Hekk er også mulig.
Møblering	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefaler en løsning med benk langs fasade og løse møbler, benk i kombinasjon med avgrensing 	<ul style="list-style-type: none"> – Anbefaler en løsning med benk langs fasade og løse møbler, benk i kombinasjon med avgrensing